

vovk
AK

Vereniging ouders van een vermoord kind

Cocon

Een schaduw, levenslang
EEN SCHADUW, LEVENSLANG

JAARGANG 16 NUMMER 4

DECEMBER 2016

Cocon is het ledenblad van de Vereniging ouders van een vermoord kind

Redactie en bestuur

REDACTIE COCON

Paul Kuiper tel. 074-2439826 kuiper.p@tiscali.nl
Rien Verbiest tel. 023-5263518/06-51346075 rienverc@xs4all.nl

Reacties, verhalen, gedichten en nieuws naar:
Rien Verbiest
Rechthuisstraat 24
2024ED HAARLEM

De volgende Cocon verschijnt uiterlijk op 18 maart 2017.
Kopij vóór 20 februari 2017 sturen naar het redactieadres.
De redactie behoudt zich het recht voor te lange bijdragen indien nodig in te korten.

BESTUUR VOVK

Jan van Kleeff voorzitter
Ron Sluijs secretaris
Frans Martens penningmeester
Annie Beerkens bestuurslid

telefoon 06-46 09 88 71
Samenweid 42, 1935 AX Egmond-Binnen
bankrekening: NL 92 INGB 0000283350

Ambivalentie

Dit woord heb ik lang geleden geleerd en het betekent zoiets als “Ik houd van mijn kind, maar wat zou ik het graag af en toe achter het behang plakken!”

Dat gevoel overviel mij toen ik de voorplaat ontving met de bemoedigende woorden van Rien Verbiest: “Dan kun jij ook verder.”

Ik heb een tijd zitten staren naar de prachtige, tere tekening die in al zijn eenvoud toch een geweldig perspectief biedt.

Laatst waren mijn vrouw en ik bij een 50-jarig huwelijksfeest van goede vrienden die Maaïke ook goed gekend hebben. We waren uiteraard niet de enigen: van heinde en ver waren familie, vrienden en bekenden uitgenodigd om het feest mee te vieren. Er waren foto's te zien van 25 jaar geleden en ja, ook Maaïke kwam in hun verhaal voor.

Natuurlijk waren er ook veel mensen die wij niet kenden en zo kwamen we met heel wat feestgangers te praten. Een bijzondere gewaarwording voor ons was het om te merken dat zoveel gasten, hoewel voor ons onbekenden, het verhaal van Maaïke kenden. Af en toe sprongen ons de tranen in de ogen, maar we hebben ook erg veel gelachen. Ik besepte dat je heel goed feest kunt vieren ondanks het grote verlies. Maar ik besepte ook dat je eigenlijk pas goed vreugde met elkaar kunt delen als je ook verdriet met elkaar kunt delen.

En dat is het licht dat uit het sleutelgat naar je toe straalt. Maar tegelijkertijd staat daar die ladder. Je wilt er op om door de opening te kijken, maar het perspectief klopt niet: of de ladder ligt op de grond, of het sleutelgat zit in het plafond. Er zit dus iets onmogelijks in de plaat verstopt. Maar welke onmogelijkheid? Op dit punt zullen onze gedachten en uw gedachten, lezer(es), hun eigen gang gaan. En dat is nou net het mooie van die tekening.

Ik voel ook een groot verlangen naar wat er achter die opening zit of zou kunnen zitten. Wat zou daar te zien zijn? Wie zou daar te zien zijn? We weten het niet en we zullen het ook nooit weten, want de sleutel ontbreekt.

Ik zou wel eens willen kijken naar Maaïke en hoe ze er nu uit zou zien. Wat zou er van haar zijn geworden? Moeder? Schooljuffrouw? Je kunt je van alles voorstellen, maar het blijft fantasie en ik doe het ook niet zo vaak, alleen – soms ontkom je er niet aan als je haar neefjes en nichtjes ziet die ze nooit heeft gekend en die haar ook nooit zullen kennen. Dat doet wel eens pijn.

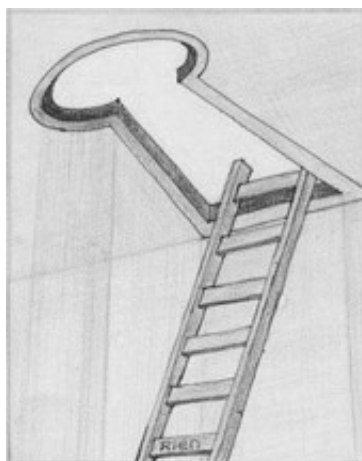
Nog iets is er in die plaat dat me intrigeert: dat licht dat van boven komt! Licht dat geen schaduw maakt, kijk maar naar die ladder. Zou dat toevallig zijn of zie ik er meer in dan er in te zien is? Ik weet het niet. Wel weet ik dat die afbeelding me een geweldig gevoel van ruimte geeft. Er is meer dan de diepte waarin we leven. Er lijkt een weg te zijn waardoor je verder kunt. Maar al ben je de ladder opgeklommen, de diepte waar je vandaan komt zal er altijd zijn en je zult vast wel weer eens helemaal onderaan staan.

We zitten midden in de donkere dagen van december en velen verlangen ernaar dat die dagen maar gauw weer voorbij zullen zijn en er weer licht komt om verder te leven.

Wij, de redactie van de Cocon, wensen u, lezer of lezeres, toe dat u, hoe donker het soms om ons heen kan zijn, toch momenten van licht kunt beleven. En ook al zijn die momenten maar heel kort, ze kunnen ons op de been houden.

Ik sluit dit artikel en daarmee dit jaar af met een heel klein gedichtje geschreven door Maaïke:

*De lucht
is donker
Ik voel
me licht*

Paul Kuiper

Als u deze decemberuitgave van de Cocon ontvangt, is het medio december en maken we ons op om met familie, vrienden of wellicht alleen, de kerstdagen te vieren. Voor velen van ons een beladen periode in het jaar. Laten we met elkaar proberen er het beste van te maken. Een goede aanzet is de december herdenkingsbijeenkomst in Leusden. Voortbordurend op de positieve reacties van de aanwezigen de afgelopen jaren, is ook dit jaar gekozen voor een muzikale invulling door Paul Snoek en begeleidend koor en musici. Ook vervult Leo Fijen weer een centrale rol tijdens het noemen van de namen van onze kinderen en het aansteken van kaarsjes.

Het ontsteken van het licht was ook het thema van de goed bezochte en door zusterlotgenotenorganisatie VVRS, georganiseerde lichtjesavond bij het nationaal monument tegen geweld "De Muur" in de Wijk.

Het toekomstig beheer van "De Muur" was onderwerp van gesprek in een aantal overlegondes tussen FNG-bestuur en het stichtingsbestuur van "De Muur". Na een interim periode van de afgelopen jaren zal het stichtingsbestuur het beheer van het monument (inclusief bevestigen naamplaatjes) begin 2017 aan de lotgenotenorganisaties (d.i. de FNG) overdragen. U zult nader worden geïnformeerd als alle details zijn uitgewerkt.

Helaas kon de wandeling die gepland stond voor begin september, door gebrek aan belangstelling, niet doorgaan. De geringe belangstelling voor de wandeling was voor het bestuur mede aanleiding om een aantal vragen over de toekomst van onze bijeenkomsten te stellen aan onze leden. Veel eenduidigheid kon helaas niet gedestilleerd worden uit de antwoorden. Desalniettemin is het bestuur blij met de reacties en suggesties. Binnenkort wordt u uitvoeriger hierover geïnformeerd. Veel dank voor die leden die hebben gereageerd.

In september beleefden we de jaarlijkse Dag Herdenken van Geweldsslachtoffers. Dit jaar in Alkmaar, in de mooie ambiance van de Laurenskerk. Vele lotgenoten gaven gehoor om met het namenlint door het centrum van Alkmaar te lopen. Een programma met muziek en voordrachten zorgden voor een waardig gedenken.

In september vond in aanwezigheid van Annie Beerkens, Ron Sluijs en Jan van Kleeff in een klooster in Huissen de boekpresentatie plaats van "Noem mijn naam / leven met de dood van een kind".

Het boek is geschreven door Marinus van den Berg en Daan Westerink onder redactie van Leo Fijen. Een boek om troost uit te putten.

De media weten ons regelmatig te vinden, zo ook NPO 1 met het programma Reporter. Jan van Kleeff was uitgenodigd in september om in de studio te praten over verlofbewegingen en resocialisatie van ter beschikking gestelden. Uitgenodigd was ook de algemeen directeur van de Rooyse Wissel.

In oktober vond het halfjaarlijkse beleidsoverleg plaats tussen FNG en het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Deze keer namen het OM, SHN en DJI deel aan het overleg. Het verslag van het overleg heeft u inmiddels op onze website kunnen lezen.

SHN en Intervict (Universiteit Tilburg) tekenden in oktober in Tilburg een samenwerkingsverband. Met de start van een "Wetenschappelijke Werkplaats" zal een onderzoek starten naar de rol van lotgenotenorganisaties bij het verwerken van verlies bij een dodelijk geweldsmisdrijf. Ron Sluijs en Jan van Kleeff waren op uitnodiging van de ondertekening getuige.

Het onderwerp "Levenslang" heeft veel aandacht gekregen in de Tweede Kamer waar staatssecretaris Dijkhoff uitleg van zaken gaf. De kern is dat de levenslange straf in het wetboek blijft maar dat er na 25 jaar een ijkpunt zal zijn waarbij een beoordelingscollege de staatssecretaris adviseert of beëindiging van de detentie mogelijk is of niet. Als uitvloeisel van deze beraadslagingen vond er nader overleg met belanghebbende partijen plaats, waaronder de FNG. Namens de FNG namen Jack Keijzer en Jan van Kleeff aan het overleg deel. Bij het schrijven van dit stukje, was de uitnodiging binnen voor nader overleg over de positie van nabestaanden.

In november stond een bijeenkomst in Leusden gepland. Op dit moment van schrijven ben ik nog ongewis van opkomst maar ik vertrouw er op dat we met een positief gevoel hier op kunnen terugkijken.

Dan rest nog de decemberbijeenkomst. Ik hoop velen van u te zien om tezamen onze kinderen te gedenken, hun namen te noemen en hen in het licht te zetten! Het belooft een mooie en waardige bijeenkomst te worden.

15 november 2016

Jan van Kleeff
Voorzitter

Het bestuur van de VOVK maakt zich al enige tijd zorgen over de opkomst van de leden bij de reguliere bijeenkomsten.

In oktober van dit jaar is een enquête naar de leden gestuurd met de volgende 3 vragen :

1. *Heeft het nog zin, afgezien van familiedag en de decemberbijeenkomst, om bijeenkomsten te organiseren?*

2. *Wat is de reden dat u bijeenkomsten niet bijwoont?*

3. *Wat verwacht u van de VOVK?*

Het bestuur heeft op 19 november alle meningen gewogen en is tot conclusies gekomen. Meer informatie alsmede de **conclusies vindt u achterin de Cocon op bladzijde 24.**

Namens het bestuur, Ron Sluijs

ALS ER EEN MOMENT BESTAAT

(gedicht)

*Als er een moment bestaat
waarin een heel leven
wordt beschreven*

*dat alles wat daarvoor gebeurd is,
leidt tot dat moment en
dat alles wat daarna nog komt
op dat ogenblik ontspringt, dan*

*denk ik dat zo'n moment
gewoon aan je voorbijgaat
en dat het niet iets is
waar je over struikelt
of heel veel over praat*

*dat het eerder zomaar ergens
onopgemerkt blijft liggen
tussen bestek, de was,
of paperassen,
in de stilte na een zin*

*Ik vermoed
dat het zich schuilhoudt
tussen het verlangen naar
en het missen van*

Roos van Sen

VOVK bijeenkomst te Leusden op 19 november 2016

De zaal was niet vol, maar een kleine twintig leden waren naar de lotgenotenbijeenkomst gekomen.

Zoals altijd werd het samenzijn geopend met het aansteken van de kaars in de schaal met de namen van onze kinderen, want om hen gaat het altijd.

Toch was er deze middag iets bijzonders aan de hand: het ging niet alleen om onze kinderen, maar ook om ons: hoe is het nu met ons? Hoe ben je als je kind 2 jaar geleden is vermoord, maar ook: hoe ben je als dat al 20 jaar geleden is? En daar ging het om: kunnen we iets voor elkaar betekenen rond het gruwelijke gebeuren? Kun je je een voorstelling maken van hoe het met jou zal gaan over 5 jaar? Kun je je voorstellen dat je weer naar een feestje zou gaan? Zou je weer op vakantie kunnen? Zou je een familiedag van de VOVK bij willen en kunnen wonen? Zou je ooit nog weer je oude zelf kunnen worden?

Vragen, vragen, vragen. Vragen waarop geen eenduidig antwoord mogelijk is, want we zijn allemaal verschillend. Zelfs je partner, als je die hebt, blijkt anders in elkaar te zitten dan jij en hoe ga je daar mee om? Hoe gaan je andere kinderen, als je die hebt, om met het gruwelijke dat ook hen is aangedaan?

Wat is het goed om dan in een vertrouwde kring deze vragen zomaar uit te kunnen spreken, wetende dat degene tegenover je zit jouw vragen herkent en erkent, want het zijn ons aller vragen.

En, ook mooi: als je slechte ervaringen hebt met bij voorbeeld een Officier van Justitie, dan blijkt juist onze vereniging een ingang te hebben bij de hoogste instanties om deze misstanden, want dat zijn het, aan te kaarten in de wetenschap dat er naar wordt geluisterd en dat er iets mee wordt gedaan.

Was het een fijne middag? Die vraag klopt niet, want het woordje fijn past hier niet. Was het een goede middag en was het goed om deze middag meegemaakt te hebben? Ik kan natuurlijk niet voor iedereen spreken, maar in de groep waarin ik zat was het antwoord op deze vragen: Ja!

Paul Kuiper

HET VERHAAL VAN

Sjoerd Rutten

27-02-1990 † 12-11-2007

De Paardenmarkt is een jaarlijks terugkerend feest in Lottum. Inwoners van die plaats beginnen zich op een gegeven moment te verweren tegen een ruziezoekende groep uit Baarlo en dat escaleert. Sjoerd spreekt iemand aan die de dorpspomp staat te vernielen. Als reactie daarop slaat Roel K. bewust met een bankje in de nek van Sjoerd (17) waardoor hij kort daarna overlijdt.

Dit jaar besteden we in de rubriek 'Het verhaal van' aandacht aan de gebeurtenissen die onze bestuursleden van de VOVK zijn overkomen. In die opzet is na Jan van Kleeff (vz), Ron Sluijs (secre.) en Frans Martens (Penningmeester), Annie Beerkens het laatste bestuurslid in de reeks. Annie heeft reeds in de maart-uitgave van 2011 haar verhaal, als voorstelling van haar bestuurslidmaatschap, zelf vorm gegeven. In de eindejaar uitgave van 2011 heeft ze met het onderwerp 'Nederlands Recht' verdere informatie gegeven over de rechtsgang van de dader en de straf.

Voortraject

In eerste instantie werd de dader, die van het begin af aan bekend was, veroordeeld voor openbare geweldpleging met de dood tot gevolg. De uitspraak was drie jaar waarvan 1 jaar voorwaardelijk. Doordat het O.M. in beroep gaat komt de zaak in Den Bosch opnieuw voor en wordt K. tot vier jaar veroordeeld voor doodslag. K. gaat in cassatie waardoor de hele zaak opschuift, uiteindelijk wordt er in april 2010 definitief vonnis uitgesproken: de veroordeling blijft ongewijzigd.

Het is een van de momenten waarop Annie wat opluchting krijgt na een tijd van maar afwachten. Het is dan echter nog niet gedaan. Annie bemerkt helemaal niets, immers de dader is hangende de cassatie voorlopig in vrijheid gesteld en hij loopt nog steeds vrij rond in Baarlo. Annie laat het er niet bij zitten: "Regelmatig heb ik aan de telefoon gehangen om te wijzen op de definitieve uitspraak en te vragen wanneer er iets zou gebeuren. Naar Jan en alleman heb ik gebeld. Totdat ik een geïrriteerde mevrouw in Arnhem aan de lijn kreeg die zei haar: "Weet u wel hoe groot de stapel is die wij door moeten werken?" Annie vertelde haar daarop dat een van die dingen op de stapel om haar zoon Sjoerd ging die inmiddels al drie jaar geleden was doodgeslagen en dat de veroordeelde intussen nog vrij rondliep alhoewel de uitspraak (in dat geval al maanden) uitgesproken was. Hoe lang kon die straf van het wachten voor 'haar' nog duren?" was de vraag van Annie aan die mevrouw. Kort daarop werd K. in hechtenis genomen. "Ik weet niet of er een direct verband is met mijn telefoontje maar frappant is het wel", vertelt Annie me. Het is een van haar grootste ergernissen, de laksheid waarmee deze uiteindelijke hechtenis is uitgevoerd. Maar voorlopig is hij opgeborgen.

Standaard strafvermindering

Maar dan, in november 2013, krijgt Annie een brief van het ministerie in de bus: K. heeft 2/3 van zijn straf uitgezeten en dientengevolge wordt mijnheer vrijgelaten. Omdat in die tijd er sprake is van de op handen zijnde vervroegde vrijlating van Folkert van der G., de veroordeelde voor de moord op Pim Fortuyn, wordt Annie geïnterviewd door EénVandaag. Wederom blijkt Annie zeer verrast, in dit geval door het automatisme waarmee een vervroegde invrijheidsstelling wordt gehanteerd. Ze had er geen rekening mee gehouden dat de dader vóór het begin van 2015 al vrij zou komen. Ze had zich uiteindelijk verzoend met de vier jaar, die overigens pas drie jaar na de doodslag inging. En dan nu nog een korting van een jaar en vier maanden. "Dat komt keihard aan", zegt Annie in dat interview, "Omdat je je goed gedragen hebt in de gevangenis? Elke burger dient zich toch goed te gedragen, wat is dan het pluspunt wat daar verdiend is? Het is onverteerbaar".

De impact

Inmiddels zijn we weer een paar jaar verder en kan Annie zich niet langer meer druk maken om wat is geweest. "Alhoewel ik nog steeds wel bang ben dat ik hem in Buurlo kan tegenkomen. Het is allemaal op steenworp afstand".

Daarmee geeft Annie aan dat in deze streek van kleine dorpen het haast onmogelijk is om 'onzichtbaar' te blijven. Iedereen kent iedereen en de saamhorigheid is groot. Dat bleek ook ten tijde van de moord in 2007. Dat komt onder andere tot uiting in de DvD die Annie me meegeeft van het afscheidsconcert van Rowwen Hèze. Een week na het overlijden van Sjoerd vindt hun optreden plaats in het naburige America. Elk jaar geven ze in hun vestigingsplaats een slotconcert. EénVandaag besteedde er aandacht aan op 17 november 2007. Ondanks dat het item gaat over hun optreden en door wie en hoe het georganiseerd wordt, maakt de trieste gebeurtenis deel uit van de gevoelens op dat moment. Zanger Jack Poels geeft in die uitzending de impact in Noord-Limburg weer: "Triest, om niks, helemaal niks... en dan de manier waarop". In die novemberweken wordt het nummer Twieje Wurd steeds aangevraagd, met de beeltenis van Sjoerd als nagedachtenis.

Toeval bestaat niet

Na anderhalf jaar wordt Annie aangesproken door een reporter van de plaatselijke krant met de vraag "Wat vindt u van de herindeling?". Annie reageert assertief, immers, de dagen na de moord heeft de krant naar haar idee geenszins een juiste weergave van de gebeurtenissen gegeven. En dat is zachtjes uitgedrukt want Annie vertelt: "Bij de gebeurtenissen zouden de vrienden van Sjoerd messen hebben getrokken. En daarvan is absoluut geen sprake. Meer van dat soort onzin stond er in de krant. Terwijl die jongens als toeschouwer van het drama al zo getraumatiseerd waren. Nooit is het juiste verhaal verteld. Als je mensen sprak zei men: 'het staat in de krant dus er zal wel iets van waar zijn'. Dat stak me ontzettend". Annie wordt enthousiast als ze verder gaat: "We hebben een afspraak gemaakt en dat heeft geleid tot een stuk in de krant met de juiste toedracht. Nu weten de mensen in ieder geval hoe het zit".

Lotgenoten

"Eigenlijk ben ik gelijk op zoek gegaan waar en hoe ik mijn verhaal zou kunnen delen en kwam zodoende bij de VOVK uit. Vanaf 2008 was Annie bij regelmaat in Leusden te vinden. "De warmte, betrokkenheid, erkenning en informatie die ik daar van lotgenoten tijdens themabijeenkomsten kreeg, zijn voor mij een belangrijk deel van de verwerking. Het telkens weer kunnen vertellen, het genoeg hebben aan een half woord en de ervaringen van mensen waar het al wat langer geleden was, dat alles deed me altijd goed. Toen, in een van de weekenden die ik in Doorn heb gedaan heb ik met lotgenoten, onder wie ook een toenmalig bestuurslid, gepraat over de rol van bestuursleden. Toen er later een plek in het bestuur vrij kwam heb ik me daarvoor kandidaat gesteld. Het leek me wel wat, immers, als voorzitter van de Ondernemings-Raad op mijn werk, is het niet onbekend voor mij om me in te zetten voor het algemeen belang.

[Annie is werkzaam al thuisbegeleider bij Proteion Thuis; het begeleiden en structuur brengen in het leven van mensen waar meer mee aan de hand is dan 'normaal']

Broer Dennis

Dennis is twee jaar ouder dan Sjoerd en dus 19 jaar wanneer zijn broer overlijdt. Ook op hem is de impact groot zoals Annie weergeeft: "Het eerste jaar heeft hij een ander gedrag vertoond dan we van hem gewend waren. Sjoerd was nogal extrovert maar Dennis zeker niet. Het was in het begin of hij die karaktertrek over wilde nemen. Ik heb me toen wel grote zorgen gemaakt. Na een half jaar was zijn school af en ging hij werken bij de stageplek van november 2007. Ondanks dat hij die jaren niet goed functioneerde is zijn werkgever altijd vertrouwen in hem blijven houden. Gelukkig is het langzaam bijgedraaid. Nu gaat het goed en woont hij samen in mijn vorige huis.

Nieuw begin

“Ik zou nooit uit Lottum weggaan”, heb ik vanaf 2007 tegen mezelf gezegd. “Ik zou Sjoerd toch niet hebben kunnen ‘laten zitten’, was de overtuiging in mijn binnenste. Het graf van Sjoerd ligt nou eenmaal achter de kerk in Lottum. Annie laat foto’s zien van het graf. Verwijzend naar dat Sjoerd goed was in zijn handen te gebruiken –hij had een opleiding tot timmerman- is de grafsteen aan beide zijde omsloten door een uitstekende hand. Een heel gepast ontwerp!

De binding met Lottum is dan ook jaren diep geworteld. Maar een paar jaar geleden krijgt Annie kennis aan Jan Jacobs en de twee kunnen het prima samen vinden. Ook met Dennis en de kinderen van Jan gaat alles oké samen. Lottum is ineens niet meer zo heilig. En zo komt het dan ook tot een intrek bij Jan, aan de overkant van de Maas in Velden. Intussen is Annie ‘bonusoma’ van twee kleinkindertjes van Jan. ”Leuk hoor”, zegt ze met een brede smile.

Flyer DHG

Terwijl Annie me een flyer laat zien met daarop een foto van Sjoerd en in het kort de toedracht, vertelt ze: “Elk jaar op de Dag Herdenken Geweldsslachtoffers, leg ik een flyer op de plek waar het is gebeurd. Er is daar een lieveheersbeestje in de bestrating gelegd waarop ik de flyer deponeer, zodat passanten op de hoogte worden gesteld van die georganiseerde dag, ergens in het land. Daarmee probeer ik de omvang van geweld te laten zien en niet alleen de moord op Sjoerd alleen. De Dag Herdenken is dan wel een speciale dag maar elke dag gaat Sjoerd met mij mee. Het is onderdeel van mijn leven geworden; op de een of andere manier noem ik zijn naam dagelijks of komt zijn aanwezigheid ongemerkt aan me voorbij.”

Een roos voor Sjoerd

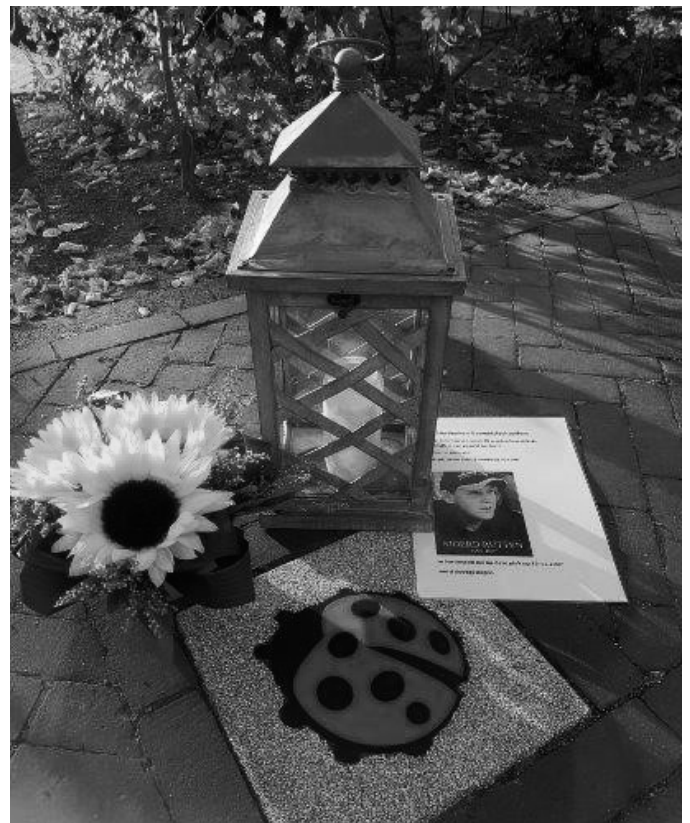
Iedere twee jaar is het centrum van Lottum tijdens het Rozenfestival uitbundig versierd met rozen. Zeventig procent van de rozen in Nederland komt dan ook uit Lottum. Miljoenen rozenknopjes zijn verwerkt in betoverende mozaïeken, modeltuinen en prachtig versierde objecten. Een tuinfair, rozen- en bloemschikdemonstraties en volop informatie over kas- en buitenrozen completeren het geheel. Annie hielp afgelopen 12 augustus bij het festival in de bloemenwinkel, toen een oudere man ongevraagd tegen haar begon te vertellen....

”In 2007 was hij met zijn vrouw op de paardenmarkt, hier. Toen ze ’s avonds thuis kwamen hoorden ze dat er op de markt een jongen doodgeslagen was. Ze waren gelijk helemaal in de war van dit bericht na zo’n feestelijke dag. Later zijn we naar het graf van die jongen gaan kijken. Hij ligt hier achter, we moesten er gewoon naar toe”, wijzend naar het kerkhof achter de kerk.

“Dat is mijn zoon”, is alles wat Annie de man zachtjes als antwoord kan geven. De man weet daarop weinig meer te zeggen. Achteraf hoort Annie dat hij, eenmaal op adem gekomen zijn omstanders vertelt “wat me nu toch overkomen is zeg.....”.

“Mooi he” zegt Annie, “om gewoon dat medeleven weer te horen, dat is zo fijn”.

Rien Verbiest

Rowwen Hèze - Twieje Wurd
(vertaling)

*Het dorp is stil, het ligt verlaten.
Het rimpelt in het avondlicht.
Hoogstens een paar mensen praten.
Deuren draaien langzaam dicht.
Het dorp is moe, het is verslagen.
Het dorp dat verloor vandaag.
Verloor meer dan het kon verdragen.
Het was teveel wat het zag.*

*Hij stond midden in het leven.
Alles wat hij zei en deed.
Daar ging geen weg aan naast.
Hij had aan twee woorden genoeg.
Het dorp waar hij was geboren.
Dat bouwde nieuw met elke steen.
Dat dorp heeft vandaag verloren.
Het dorp is vandaag alleen*

*Voor iedereen die ons is voorgedaan.
Voor iedereen die alles heeft gegeven.
Een goed mens blijft altijd leven.*

*Een leven lang de mooiste kleuren.
Gerimpeld in het avondlicht.
Dat beeld dat kon voor eeuwig duren.
De zon, de wind in zijn gezicht.
Het dorp moet opnieuw beginnen.
Het wil alleen maar troost en tijd.
Het dorp blijft voorlopig binnen.
Het dorp is zichzelf kwijt.*

*Voor iedereen die ons is voorgedaan.
Voor iedereen die alles heeft gegeven.
Een goed mens blijft altijd leven.*

'NOEM MIJN NAAM' boekpresentatie

Donderdag 22 september, Dominicanenklooster, Huissen

Leden van de Vereniging Ouders Overleden Kind (VOOK) en bestuur en redactie van de VOVK waren uitgenodigd om de presentatie van het nieuwe boek 'Noem mijn naam' bij te wonen.

Er is nauwelijks een mooiere locatie denkbaar om een boek als dit te presenteren: de kapel van het Dominicanenklooster in Huissen (spreek uit: Huussen). In de ontvangstruimte stonden koffie, thee en een stukje cake klaar.

Zo te zien waren er veel mensen die elkaar kenden en dat bepaalde al meteen de sfeer van die middag.

Leo Fijen, voor ons geen onbekende, Marinus van den Berg, voor de meesten geen onbekende en Daan Westerink, voor mij in ieder geval een onbekende, waren aanwezig. Leo Fijen hield een inleidend verhaal, Daan Westerink vertelde over haar ervaringen met mensen die een geliefde door de dood moeten missen en Marinus van den Berg wist als altijd precies de goede woorden te vinden voor iets waar eigenlijk geen woorden voor zijn: rouwen. Ook hij gruwde van het woord verwerken: dat doen ze in Rotterdam met afval, maar wat ons is overkomen kun je niet verwerken, alsof het ooit over zou zijn. Je kunt het wel in je leven verwerken, maar dat is heel iets anders.

Leo Fijen verraste ons met de mededeling dat de opbrengst van het boek geheel gaat naar de VOOK en de VOVK. Hij overhandigde een exemplaar van het boek, onder zijn redactie tot stand gekomen, aan de beide auteurs en aan Jan van Kleeff, onze voorzitter.

Elske te Lindert, kerkmusicus, zong ter afwisseling van de programmapunten, enkele Engelse liederen, daarbij door zichzelf begeleid op de vleugel.

Na de pauze gingen Daan Westerink en Marinus van den Berg in gesprek met wie dat wilde en dat was een zeer wezenlijk onderdeel van deze bijeenkomst. Daan Westerink had het onder andere over 'rouwconcurrentie': de ene vorm van rouwen is niet zwaarder dan de andere, iedere vorm van rouwen is goed, als je jezelf er maar goed bij voelt.

Dat leed er anders van wordt als je denkt dat een ander het nog moeilijker heeft, is een illusie. Wat jij draagt is het zwaarste wat er te dragen valt en datzelfde geldt voor iedereen.

Het was een bijzondere middag daar in Huissen.

Paul Kuiper

Silvia Voss

20-05-1968 † 10-12-2004

De ledenlijst van de VOVK doornemend met in het achterhoofd op zoek te zijn naar weer een 'vergrijsd verhaal', kom ik deze keer uit bij een twaalf jaar oud drama dat de familie Voss totaal van slag bracht. Een afspraak met mevrouw Anny Voss-Lamers, is snel gemaakt.

Op 10 december 2004 gaat de 36-jarige Silvia Voss samen met haar dochtertje naar de woning van haar ex-partner om de omgangsregeling tussen hem en haar dochtertje te bespreken. Als Silvia 's avonds niet bij haar ouders thuis komt, wordt de politie ingeschakeld. Zij gaan naar de woning van haar ex-partner Aad B. Zij vinden het ontzielde lichaam van Silvia. Zij is meermalen gestoken met een scherp voorwerp. Ook is haar hoofd geheel omwikkeld met tape. B. blijft dagen spoorloos voordat hij kan worden aangehouden. B. zegt echter dat iemand anders de moord heeft gepleegd, en dat hij is gevlucht voor zijn leven. De rechtbank vindt dit niet aannemelijk en hij krijgt uiteindelijk 18 jaar.

Anny, inmiddels de gerespecteerde leeftijd van 83 jaar bereikt hebbende heeft –vanzelfsprekend of niet- al heel wat meegemaakt met een gezin met negen kinderen en een eigen zaak runnend. Ze zegt: “Twaalf jaar geleden ontviel ons Sylvia, negen jaar geleden stierf mijn man na een lange ziekte en drie jaar geleden mijn zoon René, eveneens na een zwaar ziekbed.” Als ik vraag of ze in haar gevoel onderscheid kan maken in het verlies van de drie dierbaren is ze resoluut: “Het overlijden van Sylvia springt hier uit, ze is het immers aangedaan!”

Sylvia blijkt een perfectionist, ze is niet snel tevreden. Zo is ze bijvoorbeeld ook niet tevreden met haar eerste huwelijk. Ze maakt er, gaandeweg dat ze kennis krijgt aan B., een einde aan dat huwelijk. Ze gaat uiteindelijk met B. samenwonen en in het begin is er geen vuiltje aan de lucht. Wanneer Sylvia in 2004 van haar dochtertje Anouk bevalt, trekt ze kort daarna bij haar ouders in omdat het kennelijk niet meer gaat. Anny vertelt: “Ik merkte aan de baby dat er iets niet klopte, de kleine voelde als een plank aan en ik moest haar lang koesteren en strelen eer ik een toegankelijkheid en ontspanning waarnam. Maar Sylvia was nooit echt in details getreden over haar relatie”.

Op die tiende december gaat ze naar B. om een omgangsregeling te bespreken met hem. Ze neemt de baby mee waardoor Anny in de loop van de namiddag voelde dat het niet klopte. “We hadden afgesproken dat ze bijtijds terug zou zijn onder andere voor het warm eten, maar toen ze niet op kwam dagen dacht ik: “Dat klopt niet want ze heeft geen babyvoeding bij zich.” De ongerustheid neemt toe en Anny vraagt zich steeds meer af wat er gaande is, totdat de huisbaas laat weten dat hij al een tijdje een huilend kind in de woning van B. hoort. Wanneer de ingeschakelde politie op het eerste gezicht niets bemerkt loopt het intussen al tegen de avond en belt de huisbaas, wederom maar nu boos, op dat het kind nog steeds huult. Zoon Hans gaat poolshoogte nemen en niet veel later komt de onheilstijding bij het gezin Voss door. Anny zegt: “Wat zullen mijn kleinkinderen wel van me denken toen ik zulke oerkreten slaakte aan de telefoon toen Hans zei: “Mama, hij heeft ze vermoord’!”

[Volgende tekstpassage is overgenomen uit: <http://www.moordzaken.com>]

--- Uitspraak Rechtbank Roermond, 13 sept. 2007

Met de uitvoering van de dodingshandelingen is de nodige tijd gemoeid. Zelfs er van uitgaande dat verdachte pas tot het besluit is gekomen ook de neus van Sylvia af te plakken nadat hij al haar mond had dicht getapet, heeft hij daarna nog 4 stukken tape van in totaal bijna 5 meter om haar hoofd gewikkeld. Dit omwikkelen van het hoofd heeft de nodige tijd gekost. Verdachte heeft tijdens dit tapen tijd gehad om na te denken over zijn daad. En daar de verstikkingsdood niet onmiddellijk intreedt, heeft verdachte, ook nadat hij klaar was met het geheel intapen van het hoofd, nog voldoende tijd gehad om de tape te verwijderen en zo op zijn schreden terug te keren. Verdachte heeft dit niet gedaan. In plaats hiervan heeft hij Sylvia meerdere malen in de buik gestoken. Naar het oordeel van de rechtbank blijkt uit dit gedrag dat er sprake was van opzettelijk en met voorbedachten rade handelen.

Niet alleen heeft verdachte het leven van Sylvia opzettelijk beëindigd, hij heeft dit ook nog eens op een wrede en nietsontziende manier gedaan. Omdat er geen sporen van verzet zijn aangetroffen, kan het niet anders dan dat Sylvia in elk geval het tapen van polsen en benen, onder dwang heeft moeten toelaten. Vanaf dat moment was zij geheel weerloos en heeft zij meegemaakt hoe verdachte eerst haar mond stevig heeft dicht getapet en hoe hij daarna ook diverse lagen tape over haar neus heeft aangebracht. Sylvia moet zich bewust zijn geweest van haar ademnood en moet zich dientengevolge ook gerealiseerd hebben dat zij ging sterven. Verdachte moet, gelet op de tijdens het gevorderde stervensproces van Sylvia veelvoudig toegebrachte steekwonden, aanwezig zijn geweest bij de doodstrijd die Sylvia gehad moet hebben ten gevolge van de optredende verstikking. Dit heeft echter niet geleid tot mededogen. Verdachte heeft het lijden van Sylvia nog verergerd door haar tijdens haar doodstrijd veelvoudig steekwonden toe te brengen. Een van die steken is zelfs zo heftig dat deze vanuit de buik via de rug nog de onder haar rug liggende arm verwondt. Het behoeft weinig inlevingsvermogen om te beseffen dat in elk geval deze laatste momenten van het leven van Sylvia gruwelijk geweest moeten zijn.---

Anny kreeg daar opmerkingen over maar ze zegt: "ik heb met iedereen een goede band, ik heb een luisterend oor maar daarmee kun je niet altijd veel doen. Ze moeten hun moeder ook kunnen vertrouwen dat het 'onder ons' blijft. Vandaar dat we de opvang van Sylvia en Anouk niet aan de grote klok hadden gehangen.

"Ik denk dat je met die instelling het best de vrede kunt bewaren. Ik kan en wil ook geen partij kiezen bij problemen. Ik hoor het graag aan en zeg dan vaak dat het een gegeven van de tijd, c.q. leeftijd is. Een niet onlogisch verhaal op dat moment dus, dan moet je dat ook niet te veel opblazen."

"Ik zeg wel eens 'het leven is schakelen, soms even terug schakelen dus en je niet vastzetten op wat (vroeger) moest. Gewoon een tandje terug schakelen, de tijd nemen en daarmee blijft alles heel!'"

"Ik heb mijn hele leven zo nu en dan wel zorgen gehad."...Anny vertelt over hun voormalige champignonkwekerij en het opvoeden van negen kinderen. Op een gegeven moment moest er worden beslist of men in het bedrijf voor verdere

modernisering zou kiezen, dus investeren of verkopen en een nieuwe betrekking zien te vinden voor haar man. "Dat is niet eenvoudig als je altijd zelfstandig bent geweest en als werknemer aan de gang moet gaan, ik had daar mijn twijfels over. Gelukkig is dat ook goed gekomen. Daarna kreeg mijn man een longziekte en heb ik hem steeds moeten verzorgen. Door al die zorgen ben ik wel uit de dagelijkse sleur getrokken en je ziet dat het meeste zich als vanzelf oplost, daar houd ik me maar aan vast."

Met Gerbrand, de 1e man van Sylvia heeft Anny nog wel contact. Achteraf had Sylvia wel eens tegen haar moeder gezegd het jammer te vinden dat die relatie was mislukt.

"Maar ja, ze hadden beiden een duidelijke mening en dat botste dus wel eens. Jammer allemaal want achteraf bleek ook dat de relatie met B. niet tot succes leidde. Hij was niet getrouwd met Sylvia, ze hadden geen samenlevingscontract, maar hij had Anouk wel erkend."

Baby Anouk en Sylvia, 2 weken voor haar dood.

De dood van Sylvia komt bij de familie als donderslag bij heldere hemel. Binnen een mum van tijd is de gehele familie samen. Men vraagt zich af waarom men van niets wist, immers, Sylvia was al zes weken in het ouderlijk huis en dat was enigszins aan de broers en zussen voorbijgegaan.

“Ik hoor overigens niets meer van hem en dat is goed zo. In 2011 is hij in de gevangenis getrouwd. Het was op de radio en kort daarop werd ik door SBS gebeld om een reactie. Maar wat moet ik daarmee, niks toch? Vorig jaar augustus is hij vrijgekomen. Ik heb daar niets van meegekregen, ik ben daarin niet gewaarschuwd maar Anouk wel. Misschien heeft hij met haar wel contact?”

Anny vertelt dat hij ondanks dat hij de voogdij kreeg toegewezen, haar door zijn gevangenschap niet kon opvoeden. Die verantwoordelijkheid is naar zijn zus gegaan. Nu hij weer in vrijheid is heeft Anny geen zicht op hoe zich dat verder zal ontwikkelen, ze houdt zich voorlopig liever op afstand.

Op de vraag wat haar nu nog het meeste bezig houdt zegt ze:...”Hij heeft nooit bekend en dat doet pijn. Hij weet meer dan wij. We werden van het begin af aan, ook in het belang van het onderzoek, in het ongewisse gelaten terwijl hij al onze stukken wel in kon zien. Dat hij nooit heeft bekend zegt wat over zijn narcistische karakter.” Daarmee komen we op haar tweede zorg: “Hopelijk vertroebelt de band met Anouk nu niet, hij is immers de persoon om alles koel te regelen en zijn zin af te dwingen”.

Tenslotte vertelt Anny over haar verblijf bij de nazorgweekenden in Doorn; die zijn haar heel goed bevallen. Ze is indertijd door Slachtofferhulp op het spoor gezet van die gezamenlijke traumaverwerking. Ook over slachtofferhulp is Anny zeer content. Ze vindt zich een bevoorrecht mens, daar is ze in Doorn met het aanhoren van de traumatische ervaringen van anderen wel van doordrongen. “Die externe hulp kon ik goed gebruiken. Daardoor heb ik mijn kinderen daarmee kunnen ontzien. Kinderen moeten immers geen zorgen van hun ouders dragen. Inmiddels kan ik gemakkelijk praten over het verlies van mijn dochter. Ik heb momenten dat ‘ze’ aan de orde komt, maar niet omdat het me hoog zit. Ik praat over Sylvia zoals het voorbij komt.”

Ondanks een druk en roerig leven voelt Anny zich een rijke vrouw: ”Hoe ik ben en er mag zijn, dat is toch rijk zijn? Vroeger moest men alleen maar werken en daardoor verloorde je te leven. Nu mag en kan ik alles...om de twee weken neemt mijn ene dochter me mee voor de grote boodschappen, bij de andere dochter ben ik wel eens een paar dagen te logeren, dan helpt de ene zoon me en dan de andere weer, 's maandagsavonds moet ik naar mijn kaartvriendinnen, op donderdag ga ik rummikkuppen, mijn nichtje komt eens op bezoek en....en

Rien Verbiest

ROUWEN IS LIEFDE

Het was een mooie donderdag in september. Het was rond half zes, druk in tram 23. Ze stapte in met haar kinderwagen. Ze viel ook op door haar hoofd-doek, alhoewel dat in Rotterdam niet uitzonderlijk is. Ik had gelezen in de Metro-krant dat veel mensen het waarden om door een onbekende te worden gegroet. Ik groette haar en kreeg direct een groet terug. We raakten direct aan de praat over haar kind, een dochter, acht maanden. Ze was er zeer trots op. Ze vertelde dat zo een geboorte een kleine revolutie was. Alles verandert. Je lichaam, je dagelijkse ritme, je omgang met anderen en die van anderen met jou, je toekomst. Ook in de omgang met de familie. Het contact met de schoonouders was niet geweldig, maar nu was dat verbeterd. “Je wilt dat je kind ook die opa en oma kennen. Voor je kind doe je alles. Het is liefde voor jezelf. Niets is zo van jezelf als je kind Je hebt er alles voor over. Je kind is alles. Ze is er altijd”. Er klonk zoveel warmte en zelfbewustzijn in haar stem. Zelf was het enige kind van haar moeder die dankzij de IVF haar had kunnen krijgen. Haar moeder kon haar maar moeilijk loslaten, maar zei ze: “Tenslotte gaat iedereen zijn eigen weg.”

Ze vroeg of ik ook kinderen had? Ik heb geen kinderen maar dacht aan de verhalen van ouders die wel een kind hebben maar hun kind hebben verloren. Hoe dat alles verandert. Ook het lichaam, de relaties, de kijk op de toekomst. Ik dacht aan het boek van Arthur Polspoel Wenen om het verloren ik. Je hebt van jezelf verloren. Je bent geamputeerd en die amputatiepijn blijft. Ze is liefdespijn. Rouwen gaat niet over iets dat na een tijd over is, dat verwerkt kan worden zoals wanneer je een rekening digitaal betaalt. Verwerkt staat er dan. Rouwen gaat over liefde, liefde voor de ander, liefde voor jezelf, liefde die vraagt en liefde die geeft, liefde die Eros kent, lichamelijk is, liefde die je levenskracht geeft en licht. Liefde die verbinding maakt. Rouwen gaat over verbinden en hechten.

Het was een mooi moment in de tram. Na drie haltes stapte ik weer uit en reisde zij naar haar bestemming. ‘Ieder gaat zijn eigen weg.’ In de liefde en dus ook in de rouw kan die weg alleen voelen. Verlaten en koud. Als iemand je vraagt: wat betekent en betekende je kind voor je en je mag vertellen dan kun je de waarde van verbinding voelen. Dan groeit je zelfbewustzijn. Het gesprek duurde langer dan de in-en uitstaphalte. Met hartelijke groet.

Marinus van den Berg

[Overgenomen uit De Rondzendbrief van de Vereniging Ouders van een Overleden Kind, nr 5, 10 oktober 2016]

Elk jaar op de derde zaterdag van september, vindt in een van de vier windstreken van Nederland de Dag Herdenken Geweldsslachtoffers 2016 plaats op initiatief van de Stichting Aandacht Doet Spreken, de Vereniging Veiligheid en Respect en Solidariteit en de Vereniging Ouders van een Vermoord Kind. Dit jaar was de Dag Herdenken Geweldsslachtoffers in de Grote of Sint-Laurenskerk in Alkmaar op 24 september. Een prachtige locatie, midden in het centrum en derhalve direct effectief voor het lopen met het lint.

Na het openingswoord van Jack Keijzer werd de kaars ontstoken door minister Ard van der Steur van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. “Ik beschouw het niet zozeer als een onderdeel van mijn werk maar vind het meer een eer om van zo’n herdenking onderdeel uit te mogen maken. Ik wil daar graag deelgenoot van zijn”, waren de woorden die de minister mij desgevraagd toevertrouwde.

“Je moet hun naam blijven noemen. Om te zorgen dat hun zinloze dood niet nog zinlozer wordt” was de kern van de voordracht die historicus Leo Feijen de talloze bezoekers voorhield. Zijn toespraak was een van de onderdelen van een prachtig programma van deze zeer bewogen dag.

En dan het lopen met het lint waarbij de namen van onze kinderen en andere slachtoffers door de drukke binnenstad werden gedragen. Het leverde veelal verwonderde blikken op bij het winkelend publiek dat zich afvroeg van wie de namen waren op het honderden meters lange lint. “Indrukwekkend, ik heb dit niet eerder gezien”, vond een vrouwelijke toeschouwer.

Indrukwekkend ook was het voluit noemen van de namen van de slachtoffers, met als decor de voortdurende vertoning van foto’s van onze vermoorde dierbaren. Het programma bestond verder uit aangrijpende verhalen, afgewisseld met muziek en zang van onder andere Melissa Venema en Bob Bulle.

En wie had gedacht dat ook Carel Kraayenhof deze dag zou invullen met zijn bekende bandoneongeluid waarmee hij de bezoekers tot tranen toe beroerde!

Volgens journaliste Daan Westerink worden nabestaanden vaak dubbel zo hard getroffen omdat mensen niet alleen hun kind of partner zijn verloren, maar ook vaak het contact verliezen met mensen uit hun omgeving, die er op een gegeven moment ‘wel mee klaar zijn’.

Jack Keijzer hoor ik nog zeggen: “We leven in het donkerste donker en de tijd heelt geen wonden. Er komen vliesjes op de wonden, maar die barsten open als er weer iets naars gebeurt.”

De Dag Herdenken: een dag in het teken van onze rouw en onze emoties en vooral alle aandacht voor onze geliefden, de slachtoffers, kortom een zware dag. Maar telkens weer wordt zo’n intense dag toch weer genivelleerd door een ontwapenend gezamenlijk hapje en drankje. De emoties worden tijdens het eten met elkaar gedeeld en vloeien weg in een luisterend oor met en naar elkaar.

Een herdenkingswaardige dag die Dag Herdenken!

Rien Verbiest

Dag Wil,

Laatst kwam ik met iemand, aanzienlijk jonger dan ik, aan de praat over klagen. Zij vond dat oudere mensen vaak zo klagerig waren. Zo zei ze een keer tegen haar opa: "Mooi weer vandaag, hè opa!" en hij antwoordde met: "Ja, maar morgen gaat het weer regenen." En dat vond ze zo negatief. Zelf was ze meer van: "Ha, de zon schijnt, even lekker buiten zitten."

Ik zei dat ik zelf ook bij oudere mensen mocht worden gerekend, maar ze zei: "Nee, ik bedoel écht oudere mensen."

Even later kwam ik iemand op de fiets tegen en die vroeg: "Alles goed?" "Ja hoor", was mijn antwoord. Het was een echt aardige man. Het kwam niet eens in me op om te zeggen: "Ja, maar u weet toch dat ik mijn dochter mis!" Hij was trouwens alweer voorbij.

Toch zette dit mij aan het denken en ik besepte dat ik toch ook wel geregeld dacht: "Ja, maar....".

Zo zijn we, mijn vrouw Ina en ik, in de herfst een midweek naar een vakantieoord ergens in Friesland geweest en hebben daar erg van genoten. We zijn op bezoek geweest bij de moeder van Maaikes toenmalige vriend. We hebben haar pas leren kennen na Maaikes dood. We zijn bij vrienden geweest die we ook pas na haar dood hebben leren kennen. We zijn bij een vriend en zijn vrouw geweest die we in de jaren '60 hebben leren kennen. We hebben de ouders van een vorige vriend van Maaïke ontmoet. En het was goed. Geen spoor van "Ja, maar Maaïke had hier moeten zijn." En toch was ze geen moment uit onze gedachten. En toch was ze bij dit alles aanwezig.

Natuurlijk hebben we verdriet om wat we missen, om wie we missen. Natuurlijk hadden we zo graag gezien dat Maaïke haar schoonzussen en zwager had meegemaakt, haar neefjes en nichtjes. Maar het is allemaal anders gegaan.

We moeten het nu met de herinneringen aan haar doen. "Ja, maar dat niet alleen!" We beseffen maar al te goed dat zij ons door haar leven gelukkig heeft gemaakt en dat zij veel anderen gelukkig heeft gemaakt. En dat is een troostrijke gedachte!

Hartelijke groet,

Paul

Dag Paul,

Met mijn broer, die in Johannesburg woont, voer ik hele gesprekken per email. Daarin komt Caroline ook regelmatig ter sprake. Mijn broer verloor zes jaar geleden zijn vriend op jonge leeftijd. Hij herkent nu veel van wat ik hem schreef over mijn verdriet in de jaren na de dood van Caroline.

In een van mijn laatste mails schreef ik hem, dat ik dacht dat bij mij het grote verdringen was begonnen. Ik schreef niet zo vaak meer over Caroline. Ik voelde me daar een beetje schuldig over.

Zijn reactie vond ik heel mooi. Hij schreef dat over Nelson Mandela ooit werd geschreven, dat bij hem zijn jarenlange gevangenschap was geïnternaliseerd. Dat betekent, het was een deel van hem geworden dat hij meedroeg maar dat hem niet meer belette om zijn leven opnieuw weer vorm te geven.

Dat vond ik mooi en ik denk dat het klopt. Voor mij is de dood van Caroline een deel van mij geworden. Ze hoort bij mij als het water in de sloot, als de zon aan de hemel. Ook zonder er iedere dag over te spreken is ze bij me.

Een mooi cadeautje kreeg ik op 24 augustus, de geboortedag van Caroline. We zaten in Frankrijk toen een mail binnenkwam van Edwin, de vriend van Caroline, waar ze enkele jaren mee samen woonde. Het was, zo schreef hij, nu twintig jaar geleden en hij voelde de behoefte om naar het graf te gaan. Daar aangekomen herinnerde hij zich de dag en dat hij daar zand schepte op de kist. Hij hoorde het weer op de kist ploffen en hij werd weer heel verdrietig, alsof het gisteren gebeurde. Hij schreef een stukje op zijn blog als herinnering aan haar. Hij wilde mij dit laten weten en zeggen, dat er op haar verjaardag nog iemand aan haar gedacht heeft. Heel ontroerend vond ik dat.

Enkele weken geleden heb ik Edwin weer ontmoet, ik kocht slagroomnogatietjes, waar Caroline zo dol op was en samen haalden we herinneringen op aan haar die we nog altijd zo missen. De kaarsjes bij haar foto flikkerden extra en haar glimlach bereikte ons.

Hartelijke groet,

Wil

WIJ HERDENKEN IN JANUARI, FEBRUARI EN MAART 2017

<i>Angela Zwaan</i>	* 03-01-1980 † 08-06-2007
<i>Han Zantinge</i>	* 04-01-1966 † 06-04-1997
<i>Pepijn Zegers</i>	* 07-01-2004 † 24-02-2008
<i>Reinier Verbiest</i>	* 09-01-1969 † 19-10-1994
<i>Serge Heederik</i>	* 13-01-1971 † 25-05-1996
<i>Helen Saarloos</i>	* 26-01-1970 † 06-02-1999
<i>Gonda Drent</i>	* 27-01-1966 † 12-12-1996
<i>Benjamin Bogaard</i>	* 29-01-1979 † 31-08-1996
<i>Simone van Kleeff</i>	* 30-01-1974 † 25-06-2005
<i>Alexander dalla Croce</i>	* 01-02-1976 † 17-10-1998
<i>Melanie Sijbers</i>	* 04-02-1991 † 07-09-2006
<i>Pascal Keijzer</i>	* 07-02-1991 † 30-04-2007
<i>Nienke Hehir</i>	* 08-02-1987 † 06-05-2011
<i>Wim Ender</i>	* 10-02-1964 † 28-03-1995
<i>John Kleimeer</i>	* 16-02-1961 † 21-07-2003
<i>Bert Bons</i>	* 17-02-1969 † 24-01-1996
<i>Koen Buitelaar</i>	* 17-02-1988 † 07-03-2010
<i>Tessa Klaver</i>	* 17-02-1988 † 24-04-2007
<i>Heidy Goedhart</i>	* 18-02-1976 † 19-12-2010
<i>Juliette Bouhof</i>	* 21-02-1997 † 26-10-2014
<i>Guillermo Wendel Olymph</i>	* 22-02-1978 † 01-11-2009
<i>Suzanne Wisman</i>	* 23-02-1994 † 12-12-2006
<i>Brenda Searle</i>	* 24-02-1973 † 05-09-2000
<i>Sjoerd Rutten</i>	* 27-02-1990 † 12-11-2007
<i>Shirley Hereijgers</i>	* 04-03-1978 † 02-05-1997
<i>Natasja Veenman</i>	* 05-03-1971 † 23-04-1997
<i>Maurice Luitwieler</i>	* 08-03-1974 † 20-02-1993
<i>Minke Kleimeer</i>	* 09-03-1993 † 21-07-2003
<i>Erik Jongepier</i>	* 10-03-1977 † 11-04-1999
<i>Joël Bastiaens</i>	* 15-03-1986 † 28-02-2010
<i>Jeroen van Wamel</i>	* 15-03-1978 † 01-11-1996
<i>Judith Lute</i>	* 23-03-1968 † 03-01-1995

Angela Zwaan

Han Zantinge

Pepijn Zegers

Reinier Verbiest

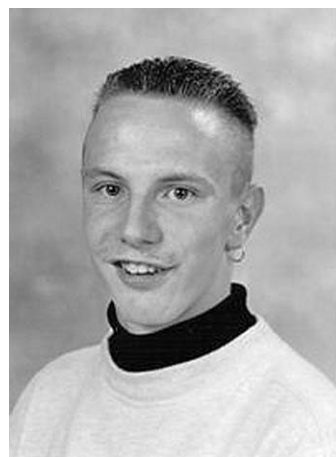
Serge Heederik

Helen Saarloos

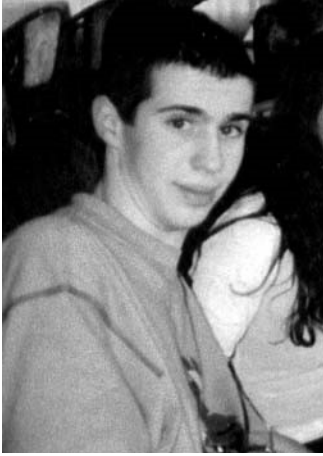
Gonda Drent

Benjamin Bogaard

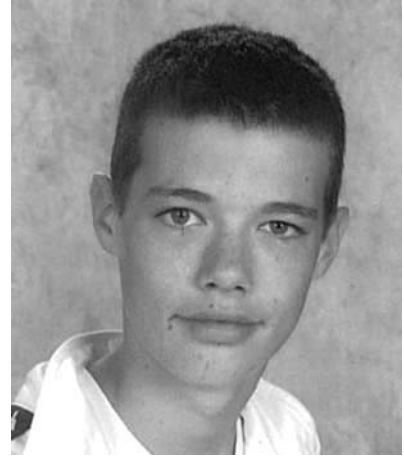
Simone van Kleeff

Alexander dalla Croce

Melanie Sijbers

Pascal Keijzer

Nienke Hehir

Wim Ender

John Kleimeer

Bert Bons

Koen Buitelaar

Tessa Klaver

Heidi Goedhart

Guillermo Wendel Olymph

Suzanne Wisman

Brenda Searle

Sjoerd Rutten

Shirley Hereijgers

Natasja Veenman

Minke Kleimeer

Maurice Luitwieler

Erik Jongepier

Joël Bastiaens

Jeroen van Wamel

Judith Lute

Juliette Bouhof

*In het moeras van mijn herinnering
ligt in gestolde tijd
jouw lief gezicht je zachte lichaam
ik raakte je zo intens kwijt*

Op vrijdag 3 juni 2016 vond de 18e Dag van de Vermisten plaats in Utrecht, georganiseerd door de Vereniging Achterblijvers na Vermissing (VAV). Hieronder vindt u de herdenkingsrede die gehouden werd bij het monument aan de Moreelsepark nabij Utrecht CS, op verzoek van ons lid Marjo Searle.

Mijn naam is Heidi Langerak. Ik ben achterblijver van Germa van den Boom, de zus van mijn moeder. Zij raakte vermist in de nacht nadat ik geboren ben. In de nacht van 28 op 29 juli 1984, bijna 32 jaar geleden. Ze is thuis gekomen na een nachtje stappen en daar in huis heeft zich een worsteling plaatsgevonden. Wat er daarna is gebeurd, weten we niet. Sinds die tijd hebben we nooit meer iets van haar vernomen. Germa was er niet meer.

Ik heb haar nooit echt gekend. Geen band met haar gehad. Ik weet niet hoe ze klonk. Ik heb nooit met haar gelachen of gehuild. Niet samen met haar gotten. Nooit boos op haar geweest. Ik heb geen idee of zij mijn lievelingstante was geworden. Toch noem ik mijzelf achterblijver. Dat komt omdat de impact van de vermissing op onze familie groot was. Toen ik klein was vond ik het normaal dat mijn moeder als we vijf minuten te laat waren op de fiets sprong om ons te gaan zoeken. Pas later ontdekte ik dat geen enkele andere moeder dat deed. Terwijl mijn vriendjes met hun ouders praatten over hun persoonlijke problemen, probeerde ik mijn ouders zo min mogelijk te belasten met wat mij bezighield. Mijn ouders wilden altijd weten waar ik was. Ze waren beschermend en vonden het lastig om me los te laten. Zij creëerden voor mij een band met Germa. Een onzichtbare band.

Boven deze herdenkingsrede schreef ik de titel "Ga met me mee!". In gebiedende wijs. Met een uitroepteken erachter. We zijn hier bij het monument voor achterblijvers na vermissing. Een plek die is opgericht om stil te kunnen staan bij de vermissing van een dierbare. Een plek om even halt te houden. Midden in de hectiek van de stad Utrecht is dit een plek om even adem te halen. Op de stenen plaat, waarop de vier zuilen zijn geplaatst, is een roos gegraveerd. Zo is hier altijd een bloem aanwezig. Een bloem van liefde. De vier zuilen stellen de vier windrichtingen voor waarin de vermiste zou kunnen zijn verdwenen. Noord, oost, zuid, west. Het dak van deze halteplaats is gevormd door een cirkel. Het teken voor oneindigheid. Een vermissing houdt nooit op. Het stopt niet.

Daarom is vermissing iets fundamenteels anders dan het overlijden van een dierbare. Er is sprake van onzekerheid over het lot. Wat is er gebeurd? Waarom ging iemand weg? Waar is mijn geliefde nu? Leeft hij nog of niet? Zal ze nog ergens zijn? Er is geen graf. Geen plek om naar toe te gaan en te rouwen. Een vermissing blijft altijd aanwezig. En zelfs wanneer iemand weer wordt gevonden, blijven sommige van deze vragen bestaan. Een vermissing blijft actueel. Hoewel?...

De omgeving van achterblijvers denkt daar soms anders over. Er wordt misschien vermeden om over de vermiste te praten. Of er wordt gewoon letterlijk gezegd dat men er nu maar weer klaar mee moet zijn. Het is immers al weer zo lang geleden... Wat heeft het voor zin om aandacht te blijven vragen of te blijven zoeken? De vermiste zal wel dood zijn. En zo niet, dan komt deze vanzelf wel terug. Zoeken heeft niet veel nut.

Bij een vermissing spelen allerlei gevoelens. Verdriet, boosheid, frustratie en onmacht. Allemaal gevoelens die anderen nog wel kunnen begrijpen. Dat vermissing ook vaak gepaard gaat met schuldgevoel is wellicht moeilijker voor te stellen.

Germa verdween bijna 32 jaar geleden. Op mijn verjaardagen was ik me, hoe klein ik ook was, bewust van het feit dat Germa op die dag was verdwenen. En regelmatig vroeg ik mijzelf af of wanneer ik niet geboren was, Germa misschien niet vermist was geraakt. Ze was van mijn geboorte op de hoogte en wist van mijn bestaan. Had de vermissing voorkomen kunnen worden? Had ze misschien andere keuzes gemaakt als ik niet geboren was?

Ik weet ook van andere vermissingsgevallen dat het schuldgevoel groot kan zijn: Had ik moeten voorkomen dat mijn man ging varen en zo verdween op zee? Of had ik mijn zoon tegen moeten houden om op vakantie te gaan in de bergen? Had je maar niet voor het eerst een weekend je kind alleen thuis gelaten, dan was het nooit gebeurd. Dan was hij of zij wellicht niet vermist geraakt. Was je maar altijd bij je geliefde geweest, dan had je diegene kunnen beschermen, vast kunnen blijven houden en had de vermissing nooit plaatsgevonden. Altijd met iemand mee kunnen gaan om te voorkomen dat er iets verschrikkelijks zou gebeuren. Het had zo mooi kunnen zijn.

Het schuldgevoel waar ik het zojuist over had, gaat over het voorkomen van de vermissing. Een ander schuldgevoel heeft te maken met de aandacht die je aan de vermissing besteedt. Denk je te veel aan de vermiste? Doe je je andere kinderen te kort als je aan je vermiste zoon of dochter denkt? Of denk je te weinig aan je vermiste? Mag je stoppen met zoeken? Of verklaar je iemand dood? Wanneer heb je er alles aan gedaan om de vermiste op te sporen? Heb je iedereen bereikt die iets zou kunnen weten? Of als het gaat om een vrijwillige vermissing: laat je de vermiste voldoende met rust? Mag je wel over hem praten? Mag je wel gaan zoeken? Allemaal vragen die gepaard kunnen gaan met schuldgevoel.

En natuurlijk weet je ergens wel dat je met het schuldgevoel jezelf te kort doet. Het vormt hersenspinsels in je hoofd. Het zijn vragen waar je nooit antwoord op krijgt. En waarvan je weet dat je er niet uit gaat komen. Ze zijn er echter wel.

Wij zijn hier bij elkaar om samen aan onze vermiste te denken. We her-denken. We kunnen en mogen opnieuw denken aan de persoon die ons zo lief is. We denken aan hoe hij of zij eruit zag. Hoe iemand praatte. Wellicht aan gekke eigenschappen. We denken aan de geur of aan de laatste keer dat we iemand zagen. We denken terug met een traan of een glimlach. Hier mogen alle gevoelens bestaan.

Naast her-denken zult u hier wellicht ook herkennen. Verhalen die lijken op die van u. Of gevoelens die eindelijk begrepen worden. Zonder ze daadwerkelijk te delen, vindt u misschien herkenning in de ogen van een ander. En dat is meer dan waardevol.

Ik kan niet zeggen dat ik nog dagelijks aan Germa denk. Nee. Toch kan ze zich zomaar aan mij opdringen. Dat is vaak op de momenten dat ik alleen ben. Als ik fiets naar het station, of als ik wandel door de duinen van Terschelling. Opeens denk ik aan haar en in mijn hoofd vertel ik haar waar ik mee bezig ben. Van hardlopen door de mooie natuur, wat ik graag met haar had willen delen tot een dilemma dat me bezig houdt. Van vertellen over een mooie gebeurtenis tot het bespreken van verdriet.

Op enkele plekken is Germa dichterbij dan ooit. Het strand is er voor mij één van. Het geluid van de oneindige branding, het oeverloos uitkijken over de zee. De diepte en de onzichtbaarheid van de bodem. De rust die het me geeft, maar ook de onvoorspelbaarheid ervan, doen me vaak aan haar denken. Vroeger vond ik de gedachten aan Germa vervelend, en gaf het me ook een angstig gevoel. Mensen waarvan je houdt kunnen zomaar weggaan en verdwijnen. Bovendien mis ik haar niet alleen, maar had het gemis ook nog eens heel veel invloed op ons gezin. Ik zal eerlijk zijn: het maakte me soms woest. Hoe durfde ze zo'n invloed te hebben op ons leven, terwijl ze er niet eens was? Hoe durfde ze zich zo tussen alles in te wurmen en ons leven richting te geven? ...En dan kwam ook dat schuldgevoel weer om de hoek kijken. Hoe durfde ik zo te denken?

In de loop van tijd, van jaren, kan ik zeggen dat de angst zich heeft omgezet in een "omarmen". De vermissing van Germa werd geen boosdoener meer. Hoewel ik accepteren in het geval van een vermissing een moeilijk woord vind, kreeg Germa een plek in mijn leven. Hoewel je zou verwachten dat ik haar dan ook steeds vaker zou vergeten, blijkt het tegengestelde waar. Eigenlijk krijgt ze een steeds prominentere plek in mijn leven. Het gaat echter niet meer over alles wat is mis gegaan, door haar verdwijning. Het gaat meer en meer over hoe zij deel kan zijn van mijn bestaan, zonder dat ik er last van heb. Zonder dat ik Germa de schuld geef voor mijn jeugd, die anders was dan van anderen. Zonder dat ik mijn ouders kwalijk neem dat hun aandacht ook regelmatig bij haar was.

Dat omarmen lukte me niet alleen. Ik had mensen nodig. Mensen die een stukje van mijn leven of langer met me meegingen. Mijn vrouw, mijn vrienden, mijn familie, maar ook professionals die met meer afstand konden kijken naar wat de vermissing voor invloed had op wie ik was. Zo bepaalde de vermissing van Germa niet langer de weg van mijn leven, maar kreeg ik de regie in handen.

Stef Bos, een liedjesschrijver en dichter, schreef ooit aan de hand van Bijbelse figuren, 12 prachtige liedjes. Eén daarvan is gezongen in het Zuid-Afrikaans en gaat over Ruth. Een vrouw die haar thuisland verliet, samen met haar schoonmoeder. Haar man was overleden.

Ze had geen idee waar ze heen zou gaan en hoe de toekomst er uit zou zien. Het lied spreekt over een onzekere toekomst. Over hoe moeilijk en lang de weg kan zijn waar je op loopt. Het gaat over terugkijken en verlangen naar wat was. Maar het gaat ook over vertrouwen dat je de toekomst aankan. Over bruggen die worden gebouwd over afgronden heen. En over liefhebben, totdat de haat verdwijnt.

Zo is Germa toch dagelijks bij me. Werd haar land, mijn land. Haar God, werd mijn God. Haar droom, werd mijn droom. Haar toekomst, mijn toekomst, met haar hart in mijn hart. Zo gaat Germa ook met me mee, want zonder haar wil ik niet.

En zo hoop ik dat uw geliefde met u meegaat. Niet als hersenspinsel of als boosdoener, maar als metgezel die u zelf uitnodigt: Ga met me mee!..... Zonder hem of zonder haar, hoeft u niet.

Germa van den Boom

LICHTJESAVOND VVRS 5 november

Zaterdag 5 november heeft de VVRS voor het 4e jaar de "Lichtjesavond" bij het Nationaal Monument "Muur tegen Geweld" in De Stapel (Gemeente De Wolden) Georganiseerd voor alle nabestaanden van Geweldslachtoffers.

Vanaf 16.00 uur werden de nabestaanden verwelkomd in een prachtige en sfeervol ingerichte tent. Verder waren aanwezig: Burgemeester Gemeente De Wolden, Casemanagers Slachtofferhulp Nederland, Slachtoffer in beeld, bestuursleden FNG en Stichting Muur tegen Geweld. Minister van Veiligheid en Justitie de heer Van der Steur was net als voorgaande jaren wederom afwezig op deze voor nabestaanden bijzondere bijeenkomst.

Na het welkomstwoord van Margreet Scholing (bestuurslid VVRS), volgde: "Don't know why", gezongen door Karen Helmink.

Na de toespraken van de heer Sterkenburg, voorzitter VVRS en de heer Van Kleef, voorzitter FNG zong Karen Helmink "I Still Cry". Tijdens een muzikaal deel van het lied werden de lichten in de tent gedoofd en waren door de ramen van de tent de contouren van het verlichte monument te zien. Echt een kippenvel moment, de lichtjes die tezamen met de vuurpotten en de fakkels het Monument de waardigheid gaf die het verdient.

Dichteres Jennie Lambers droeg haar speciaal voor deze gelegenheid geschreven gedicht "KEIHARD" voor.

Nabestaande Helga De Ruijter De Wildt gaf aan dat het idee van een Muur tegen Geweld is ontstaan tijdens een Herdenking naar aanleiding van de moord op Andrea Luten. Zij was nauw betrokken bij de gesprekken met kunstenaar Irene Fortuijn en de besluitvorming over het Monument.

Zij sloot haar toespraak af met "Imagine" van John Lennon, wat ook tijdens genoemde herdenking ten gehore werd gebracht.

Karen Helmink sloot het middagprogramma af met "Mag ik dan bij jou". Aansluitend was er een broodbuffet.

Nabestaanden en vrijwilligers hebben samen de 1.000 kaarsjes, vuurpotten en fakkels voor de lichtjesavond geplaatst en aangestoken. Buiten waren ook de geluiden van vogels en kikkers te horen met op de achtergrond een stromend beekje.

De nabestaanden, genodigden en belangstellenden volgden de fakkeldragers naar de achterzijde van de muur, waar werd stilgestaan. Op de heuvel achter het Monument in het licht van fakkels een toespraak van Cor Sterkenburg, voorzitter VVRS, die daarna de aanwezigen verzocht zich om te draaien met het zicht op het Monument. Vanaf de voorzijde van het Monument verscheen Trompettist Melanie Huisman in het licht van fakkels, zij speelde: "Tuptoe", daarna 2 minuten stilte voor alle slachtoffers van geweld.

In de boog aan de achterzijde van het monument zongen Karen en Hans "Amazing Graze" van Elvis Presley.

Vervolgens ging het naar de voorzijde van het Monument, waar door de mevrouw Meijer en mevrouw de Vries bij de naam "Het Onbevatelijke" een bloemstuk namens alle nabestaanden werd gelegd in een aan de onderzijde geopend hart. Nadat ieder VVRS bestuurslid 2 kaarsjes toevoegde aan het hart, werd deze gesloten. Tijdens deze ceremonie was op de achtergrond de instrumentale versie van "The Rose" van André Rieu te horen.

De organisatie kan terugzien op een prachtige en waardige avond met droog en bijna windstil weer. Het was een zeer indrukwekkende en respectvolle lichtjesavond.

Deze bijeenkomst werd mede mogelijk gemaakt door het Fonds Slachtofferhulp Nederland.

Margreet en Rikus Scholing
(secretariaat VVRS)

Beste mensen,

Ik heb lange tijd gedacht dat de lichtjesavond te maken had met Allerzielen tot ik hoorde van het bestuur dat dat niet het geval was. De lichtjesavond en het herdenken vandaag van onze dierbaren staat los van welk geloof dan ook. Het ontsteken van de lichtjes vanavond is geen religieuze uiting en is bedoeld voor alle lotgenoten die een dierbare door geweld hebben verloren. Er is destijds gekozen voor de viering van een lichtjesavond begin november omdat het dan al vroeg donker is. Zo simpel kan het zijn.

Ik kan mij echter niet aan de indruk onttrekken dat de viering van Allerzielen in kerken en begraafplaatsen toch een inspiratiebron is geweest voor het bestuur. Tegenwoordig worden op begraafplaatsen namelijk ook, en wel in toenemende mate, lichtjesavonden georganiseerd voor nabestaanden van alle overledenen. Inmiddels is De Muur waar we nu staan, 5 jaar geleden gerealiseerd en is het niet mooi om dan het nationale monument tegen geweld de plek te laten zijn waar wij, lotgenoten onder elkaar, onze dierbaren kunnen gedenken?

De eerste keer dat de lichtjesavond door het VVRS-bestuur werd georganiseerd was in 2013. Het bestuur stond voor de taak om voor een slordige 1000 kaarsjes en 1000 potjes te zorgen. De vraag werd bij vrienden en kennissen neergelegd en met de hulp van een aantal scholen was de klus binnen een paar weken geklaard en kon een programma worden ingevuld.

In grote lijnen volgt ook het programma vandaag de programma's van de eerste jaren, dat wil zeggen afwisselend zang en gedichten, een rondgang langs De Muur en bloemenlegging. En, zoals het in de uitnodiging voor deze avond staat, "De lichtjes zetten De Muur tegen Geweld in het licht, een licht voor alle geweldsslachtoffers".

Kwamen het eerste jaar ongeveer 40 lotgenoten naar de lichtjesavond, inmiddels zijn we dit jaar het aantal van 100 lotgenoten gepasseerd en zijn het niet alleen VVRS-leden maar komen steeds meer lotgenoten van de andere lotgenotenorganisaties, lichtjesavond bij De Muur vieren.

DE MENSEN VAN VOORBIJ

(Gedicht)

*De mensen van voorbij
wij noemen ze hier samen.
De mensen van voorbij
wij noemen ze bij namen.
Zo vlinderen zij binnen
in woorden en in zinnen
en zijn wij even bij elkaar
aan 't einde van het jaar.*

*De mensen van voorbij
zij blijven met ons leven.
De mensen van voorbij
ze zijn met ons verweven
in liefde, in verhalen,
die wij zo graag herhalen,
in bloemengeuren, in een lied
dat opklinkt uit verdriet.*

*De mensen van voorbij
zij worden niet vergeten.
De mensen van voorbij
zijn in een ander weten.
Bij God mogen ze wonen,
daar waar geen pijn kan komen.
De mensen van voorbij
zijn in het licht, zijn vrij.*

Hanna Lam (1928-1988)

Inmiddels kennen wij als nabestaanden van geweldsslachtoffers drie officiële momenten in het jaar dat wij onze dierbaren gedenken. Dat zijn de dag Herdenken Geweldsslachtoffers in september, het plaatsen van naamplaatjes op De Muur in mei en de Lichtjesavond in november. Daarnaast kent de VOVK nog een speciale december herdenkingsbijeenkomst voor haar leden in Leusden. Van deze bijeenkomsten neemt het gedenken op lichtjesavond een steeds belangrijker plaats in, niet alleen voor nabestaanden die bij een van de drie lotgenotenorganisaties zijn aangesloten maar ook voor niet gebonden nabestaanden. Het nationaal monument tegen geweld met de prachtige naam Het onbevattelijke, speelt een cruciale rol daarin. Vanaf de realisatie van dit monument is het de bedoeling geweest dat het monument er voor alle nabestaanden van geweldsslachtoffers zou zijn en in nauwe samenwerking met de casemanagers van Slachtofferhulp Nederland worden de ongebonden nabestaanden op de mogelijkheid van het plaatsen van een naamplaatje op De Muur, gewezen.

De momenten van gedenken die ik zojuist genoemd heb, kennen alle drie een grote opkomst van nabestaanden. Het geeft aan dat nabestaanden behoefte hebben om tezamen stil te staan, bij wat ons is overkomen en zoeken verbondenheid in ons verdriet. Tegelijkertijd constateren de drie lotgenotenorganisaties een afnemende belangstelling van leden om bijeenkomsten bij te wonen en zoekt men blijkbaar minder steun bij elkaar. Een wonderlijke paradox. Het dwingt de lotgenotenorganisaties te kijken naar een andere invulling van lotgenotencontact. De oprichting van de Federatie Nabestaanden Geweldsslachtoffers om de gemeenschappelijke belangen te behartigen en activiteiten op elkaar af te stemmen, is een stap in de goede richting en daar vallen ook de momenten van gedenken onder.

Ik sluit af met het uitspreken mijn waardering aan het VVRS-bestuur voor het organiseren van deze Lichtjesavond 2016, aan Fonds Slachtofferhulp voor het financieel mogelijk maken om hier vandaag met elkaar te zijn en het bestuur van de Stichting Nationaal Monument tegen Geweld die het beheer van De Muur heeft. Ik wens u een mooie lichtjesavond.

5 november 2016, Jan van Kleeff

De **begraafplaats van Marken** heeft twee soorten vakken: een met algemene graven en een met particuliere graven. Op het algemene vak zijn alleen paaltjes met nummers te zien. Opvallend is dat veel Markers kiezen voor een algemeen graf, zonder grafsteen, met alleen een nummer op een paaltje.

Van oorsprong uit, denkende tot aan de 20e eeuw, was deze duiding voornamelijk op basis van soberheid. Tot 1932 liep Marken immers regelmatig onder water doordat het IJsselmeer nog niet was afgesloten. Daardoor werden de graven regelmatig geruïneerd en de bittere armoede van die tijd, noopte tot praktische oplossingen. Echter anno 2000 is hiervan geen sprake meer en heeft het plaatsen van een nummerbordje bij de grafplek voornamelijk een religieuze achtergrond.

Op internet is te vinden dat de plaatselijke begrafenisondernemer verklaart dat in Marken, “zowel hervormden als gereformeerden, na de dood gelijk zijn. Op een begraafplaats liggen uiteindelijk alleen maar stoffelijke resten. De geest, belangrijk bij de herrijzenis, is daar niet.” Vandaar dat men vanuit die geloofsmotieven de duiding van de begrafenisplek met een nummer toereikend vindt!

Dit lezende bemerk ik een opkomend kippenvel. ‘Iedereen gelijk’ is wat me zeer aanspreekt. Iedereen in zijn waarde laten eveneens, dus geen kritiek naar welk geloof – in dit geval naar de Hervormde en Gereformeerde gemeenschap – dan ook.

Maar toch...mijn Reinier een ‘nummer’? Zijn graf alleen herkenbaar als en met een nummerplaat? Niet meer dan dat? Misschien mag je hopelijk nog een nummer kiezen, denk ik verontwaardigd. Maar nee toch, zeker dát is dan wel volgens regeltjes streng in volgorde van datum of wat dan ook geordend. Iedereen gelijk ja, maar kouder kan het niet.

Hier mist men mijns inziens niet alleen de geest!

De **Amerikaanse Begraafplaats Margraten**, in het Engels: Netherlands American Cemetery and Memorial, is een Amerikaanse militaire begraafplaats en monument ter nagedachtenis aan de overleden Amerikaanse soldaten ten tijde van de strijd in Zuid-Limburg, het Ardennenoffensief en in het Roergebied, gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Vaak wanneer we in Zuid-Limburg zijn, doen we de begraafplaats ‘even aan’. Ik kan er niet aan voorbij gaan dat daar zoveel mannen zijn (her)begraven na een roemloze dood in een onzinnige strijd. Natuurlijk, we beschouwen oorlogsslachtoffers en dan met name militairen, niet als vermoord bij de beëindiging van hun leven in die strijd. We noemen dat sneuvelen en ons begrip heeft dat duidelijk verankerd als zijnde niet vermoord. Het is maar waar we mee zijn opgegroeid en hoe onze omgeving dat op ons heeft overgebracht. Maar als je het aan mij vraagt vind ik het van een ongelofelijke zinloosheid, elke oorlog natuurlijk, maar zeker als ik die honderden kruisjes zie in Margraten. De moedeloosheid en verslagenheid overvalt me telkens weer. Ik wordt steeds diep ontroert bij de wanhoopschreeuwen die ik me zo stillertjes in gedachten voorstel. Successievelijk lees ik een aantal namen van een aantal van de honderden identieke in rijen geplaatste grafkruizen. Soms kijk ik wie de hoogste officier op die rij is, of wie er uit de staat Texas komen in één part van rijen. Ik probeer volgordes van datum te vinden of wat dan ook. Zo’n ritueel haalt me dan uit mijn negatieve emotie en de stilte neemt het over. Serene stilte, tot een Belgische mijnheer me aanspreekt en vertelt dat hij zo nu en dan hier naar wordt toegetrokken. Ik luister aandachtig, terwijl hij wat bijzonderheden vertelt.

Wanneer ik na een poos door wil lopen zegt hij nog: “Awel mijnheer weet u dat er een plek daar achteraan is waar er twee liggen?”. “Twee?” “Ja, twee in één graf, ze hebben de lichamen uit een verbrande tank gehaald en die twee waren in elkaar verwrongen.” “Oh,” is alles wat ik kan zeggen op deze lugubere informatie, maar zoek net zo lang tot ik de plek vind. Mijmerend sta ik dan voor zo’n graf, me de

troebele beelden van de film die bij dit verhaal horen niet al te duidelijk in mijn geest te laten doordringen. Heel triest allemaal, tja als soldaat sneuvel je, ongevraagd! Maar toch mooi dat ze ondanks dat men niet weet wie het waren –zelfs hun identiteitskaartjes zullen zijn weggesmolten–, hier worden erkend en benoemd met de tekst dat alleen God weet wie ze zijn. Geen nummer dus.

Rien Verbiest

Vijftien jaar na de moord op **Katja Suringa** hebben haar ouders Bep en Hans een gedenkboom- en steen geplaatst bij de vijver Emiclaer in Amersfoort, op een steenworp afstand van de woning van de familie. Het betreft een walnotenboom en een zandkleurige steen met een gedenkplaatje met de tekst: 'Nooit zou jij, lieve dochter, zich in het heelal moeten bevinden, op een afstand vanwaar wij als ouders je van het begin tot eind met één blik kunnen omvatten'

Katja Suringa (25) is op 22 februari 2001 in haar woning in Stroe vermoord. De dader, haar vriend Jack R., sprong anderhalf uur na de moord bij Hoewelaken voor de trein. Twee maanden eerder had R. Katja's vriendin Dorothé (27) uit Amersfoort vermoord. R. liet een afscheidsbrief en het bebloede mes waarmee hij Katja om het leven had gebracht, achter.

Begin oktober, negen maanden na de plaatsing, werden ze echter door de gemeente gesommeerd om de gedenksteen te verwijderen. Dit tot groot verdriet van Hans en Bep. De gemeente liet weten dat burens een handhavingsverzoek hadden ingediend, omdat zij de gedenksteen 'anders ervaren'.

Bep: „De boom is geregistreerd en ook voor de steen hebben we mondelinge toestemming van de gemeente gekregen. Dit is vreselijk. We zijn zo verdrietig. We waren juist blij dat we een plek voor onze Katja hadden gemaakt.”

Vanuit hun woonkamer had het echtpaar zicht op de gedenkplek. „Dat vonden we heel fijn. We zagen er mensen staan. Sinds het plaatsen van de steen hebben we veel positieve reacties ontvangen. We zijn dan ook gechoqueerd dat er burens zijn die onze gedenkplek als confronterend ervaren. Wij zijn gebroken en begrijpen de onverdraagzaamheid niet.”

Een woordvoerder van de gemeente liet weten dat de boom bij de gemeente geregistreerd staat, maar de steen niet. Vandaar dat de boom mag blijven staan: een schrale troost voor Bep en Hans Suringa!

Leven met de dood van een kind

Op het titelblad staat 'Woorden van troost' en het boek is 'Opgedragen aan ouders van overleden kinderen'.

Onder redactie van Leo Fijen en met medewerking van Marinus van den Berg en Daan Westerink hebben een rouwtherapeut, een zorgaanbieder, een klinisch psycholoog, een geestelijk verzorger, een psychotherapeut, een rouwdeskundige en anderen een boek samengesteld met 'Woorden van troost'.

Je houdt je hart vast bij zoveel deskundigheid en verwacht allerlei therapeutentaal en agogenjargon. Maar vanaf de eerste bladzijde blijkt die vrees totaal ongegrond, want het boek is weliswaar geschreven door zeer deskundige mensen – gelukkig maar! – echter niet naar de nabestaanden toe, maar juist vanuit die nabestaanden.

Voor mensen die een kind door de dood verliezen is geen naam, maar een van de auteurs noemt hen 'weesouders'.

Maar, het zijn niet alleen de ouders die een kind verliezen – door wat voor oorzaak dan ook –, ook broers en zussen, opa's en oma's, familie, vrienden en vriendinnen, burens staan plotseling voor een bijna niet onder woorden te brengen verdriet. 'Ik kan me voorstellen hoe erg het voor je moet zijn' wordt wel eens gezegd. Maar dat is niet waar. Wie het niet heeft meegemaakt, kan het zich niet voorstellen en dat is maar goed ook.

Ik heb dit boek niet met droge ogen kunnen lezen, want het is zó goed! Tot slot drie citaten:

'Als mensen praten, blijven ze de naam noemen. Laten we dat vooral doen, bij elk verhaal de naam. Noem de naam van de overledene en probeer het uit te houden met de dood' (Marinus van den Berg)

'Ik gun (....) alle ouders van een overleden kind een onvoorwaardelijke luisteraar in de directe omgeving' (Daan Westerink)

'Dit is een boek met een opdracht: om bespreekbaar te maken waar geen woorden voor zijn, om hardop uit te spreken dat het moeilijk is verder te leven met de dood van een kind.' (Leo Fijen)

'Noem mijn naam' door Marinus van den Berg en Daan Westerink uitgeverij Adveniat; www.adveniat.nl; prijs ca. € 17,- info@adveniat.nl; ISBN 978-94-9209-32-88

De opbrengsten gaan naar de Vereniging Ouders van een Overleden Kind (VOOK) en de Vereniging Ouders van een Vermoord Kind

Paul Kuiper

SAMENVATTING ENQUÊTE 2016 : Wat te doen met de VOVK bijeenkomsten?

Totaal verstuurd : 136; Response : 33 (24,2 %)

De antwoorden van de enquête liepen nogal uiteen. Van 'het heeft geen zin' tot 'doorgaan want we stellen het op prijs' en van 'het is al te lang geleden' tot 'er komen geen bekenden meer'. En van 'doe alleen aan belangen behartiging' tot 'zorg alleen voor opvang van nieuwe leden'.

Een samenvatting van het geheel hier onder.

Vraag 1 Heeft het nog zin ? 12 ja / 11 onduidelijk / 10 nee

Toelichting op **ja** : het gaat om het belang van steun bij elkaar; dan doen de aantallen er niet zo toe / het gaat om de kwaliteit en niet om de kwantiteit / als je er mee stopt komt het niet meer terug en dat is verlies voor een deel van de leden / vindt het erg waardevol / vindt het betekenisvol.

Toelichting op **nee** : te zwaar om verhalen aan te horen / na vele jaren minder behoefte / ik kom er verdrietiger vandaan / rouwen doet iedereen op z'n eigen manier / gedeelde smart is dubbele smart / Leusden te grote afstand / ook informeel lekker met elkaar praten.

Toelichting op **onduidelijk** : er werd veelal geantwoord dat men het zelf ook niet zo goed wist.

Vraag 2 : Wat is de reden ?

Toelichting : lang geleden / geen behoefte meer / te grote afstand / verbeterde slachtofferhulp / weinig bekenden / in het buitenland gebeurd .

Vraag 3 : Wat verwacht u ?

Opvang moet blijven (voor nieuwe leden) / ruimte voor persoonlijke verhalen / belangenbehartiging (samen sta je sterk) / blijf bestaan voor nabestaanden / kleinere aantallen geven meer persoonlijk contact / per regio organiseren / samengaan d.m.v. FNG / familiedag moet blijven / decemberbijeenkomst moet blijven / Cocon moet blijven / DHG moet blijven.

Op 19 november jl. heeft het bestuur zich gebogen over de resultaten van de enquête en ze trekt **de volgende conclusies**:

De reguliere bijeenkomsten blijven bestaan, maar wel minder in aantal

Ruimte voor persoonlijke verhalen d.m.v. rondetafelgesprekken en/of wandeling(en)

De decemberbijeenkomst blijft

De familiedag blijft

De Cocon moet zeker blijven

Daarnaast blijft in FNG-verband :

Dag Herdenken Geweldsslachtoffers (DHG)

De lichtjesavond (bij de MUUR)

Plaatsen van naambordjes bij de MUUR

Lotgenotenbijeenkomsten 2017 van de LOvNG (v.m. ADS), de VVRS en de VOVK.

De nauwere samenwerking tussen de lotgenotenorganisaties heeft geresulteerd in een open uitnodiging aan VOVK leden om het bijwonen van regionale bijeenkomsten mogelijk te maken.

4 februari	VVRS	Jaarvergadering		
18 maart	VOVK	ALV & lotgenotenbijeenkomst	De Kom	Leusden
22 april	VVRS	Bijeenkomst		
20 mei	FNG	Naamplaatjes op muur tegen Geweld		De Wolde
17 juni	VOVK	Familiedag		
2 juli	VVRS	Benefietconcert RK Jongerenkoor Spirit of Joy uit Wolvega (Opbrengst bestemd voor Lichtjesavond VVRS)		
29 juli	VVRS	Bijeenkomst		
2 september	VOVK	Wandel-bijeenkomst	verzamen in	Leusden
23 september	FNG	Dag Herdenken Geweldsslachtoffers		
4 november	VVRS	Lichtjesavond		De Wolde
16 december	VOVK	December-bijeenkomst	De Kom	Leusden

INHOUD

Van de redactie	Paul Kuiper	1
Van het bestuur	Jan Van Kleeff	2
Enquête 2016	Ron Sluijs	3
Als er een moment bestaat (gedicht)	Roos van Sen	3
Leusden 19 november	Paul Kuiper	3
Het verhaal van....		4
Sjoerd Rutten	Rien Verbiest	6
Liedtekst Twieje Wurd	Rowwen Hèze	7
Bijeenkomst ‘Noem mijn naam’	Paul Kuiper	7
Het is al zo lang geleden....		6
Sylvia Voss	Rien Verbiest	8
Rouwen is liefde	Marinus van den Berg	10
Dag Herdenken Geweldsslachtoffers	Rien Verbiest	11
Ieder zijn mening	Paul Kuiper/Wil Vreeburg	12
Wij herdenken...	Onze kinderen	13
tot / met bladzijde		17
Ga met me mee (VAV)	Heidi Langerak	18
Lichtjesavond (VVRs)	Margreet en Rikus Scholing	20
De mensen van voorbij (gedicht)	Hanna Lam	21
Lichtjesavond toespraak	Jan van Kleeff	21
De geest genummerd De geest van Margraten	Rien Verbiest	22
Gedenksteen Katja verbannen	Bep en Hans Suringa	23
Voor U gelezen: Noem mijn naam	Paul Kuiper	23
Uitslag enquête 2016 en agenda 2017		24
Inhoud		25

